

LİSE BAŞARI NOTLARINI VE AKADEMİK YETENEK TESTİ PUANLARINI KULLANARAK ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIFTAKİ BAŞARI ORTALAMASININ KESTİRİLMESİ (YORDANMASI)

B. S. CHISSOM

D. LANIER

Çev: Dr. Nizamettin KOÇ *

Bu makalede A.B.D. de Georgia Southern College'ın birinci sınıf öğrencileri (N = 669) üzerinde yapılan bir araştırmanın bulguları özetlenmektedir **.

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi :

Araştırmanın amacı, Georgia Southern College'ın birinci sınıf öğrencilerinin, Üniversiteye girişte almış oldukları Akademik Yetenek Testi (Scholastic Aptitude Test) puanlarına ve lise başarı ortalamalarına dayanarak, üniversite birinci sınıftaki başarının kestirilmesi, olarak belirlenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin :

1. Yetenek Testi'nden aldıkları Sözel Puanlar (SAT-Verbal Scores) ile üniversitedeki başarı ortalamaları,
2. Yetenek Testi'nden aldıkları Matematik Puanlarla (SAT-Mathematics Scores) ile üniversitedeki başarı ortalamaları,
3. Lisedeki başarı ortalamaları ile üniversitedeki başarı ortalamaları, arasında pozitif ilişkilerin (korelasyonların) olabileceği hipotezi benimsenmiştir.

Araştırmanın evrenini Georgia Southern College'ın birinci sınıfına devam eden 669 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, bir ör-

* A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü.

** CHISSOM, Brad S., and Doris Lanier. «Prediction of First Quarter Freshman GPA Using SAT Scores an High School Grades.» **Educational and Psychological Measurement**, Volume 35, No. 2, 1975, s. 461-463.

neklem alma durumu olmaksızın, gerekli veriler tüm evrenden toplanmıştır. Böylelikle, araştırma, 1973 yılında, sözü edilen okulun birinci sınıfına devam eden 669 öğrenci hakkında elde edilen verilere dayanmaktadır.

Araştırmanın amacı çerçevesinde, her öğrencinin toplu dosyasından aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

1. Yetenek Testi - Sözel Puanları (Sözel Yetenek Puanları).
2. Yetenek Testi - Matematik Puanları (Matematik Yetenek Puanları).
3. Lise Başarı Not Ortalamaları.
4. Üniversite Birinci Sınıf İlk Sömestir Sonundaki Başarı Not Ortalamaları.

Belirlenen bu verilerden ilk üçü, çalışmada, kestirici değişken olarak ele alınmış olup, bu değişkenler arasındaki ilişkilere dayalı olarak elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma :

Araştırmada ele alınan üç kestirici değişken ve bir kestirilen değişken olmak üzere 4 değişken arasındaki korelasyonlar, bu değişkenlere ilişkin ölçülerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları ile birlikte Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1'de görüldüğü üzere, çalışmada ele alınan üç kestirici (bağımsız) değişken ile Üniversitedeki Başarı Not Ortalaması (kestirilen - bağımlı - değişken) arasındaki ve .17 ile .49 değerleri arasında değişen korelasyonların hepsi 0.01 düzeyinde manidar çıkmıştır. Böylelikle, araştırmacıların; «ileriki başarının yordayıcı ölçüleri olarak ele aldıkları üç değişken (kestirici değişkenler) ile yordama ölçütü (kriteri) olarak ele aldıkları, üniversitedeki başarı not ortalaması, arasında pozitif ilişkilerin olabileceği» şeklindeki hipotezleri doğrulanmış olmaktadır.

Araştırmacılar ayrıca, Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi (Step-Wise Multiple Regression Analysis) tekniğinden yararlanarak, çalışmada ölçüt olarak ele alınan «Üniversitedeki Başarı Not Ortalaması» ile kestirici değişkenleri (Yetenek Testi - Sözel Puanları, Yetenek Testi - Matematik Puanları, Lise Başarı Not Ortalaması) ara-

LİSE BAŞARI NOTLARI

sındaki Çoklu Korelasyon Katsayılarını (R) hesaplamışlardır. Tablo 2, yapılan Aşamalı Çoklu Regresyon Analizinin özetini göstermektedir.

TABLO 1
Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar,
Aritmetik Ortalamalar ve Standart Sapmalar

Değişkenler	1. Yetenek Testi - Sözel -	2. Yetenek Testi - matematik -	3. Lise Başarı Not Ortalaması	4. Üniversite Başarı Not Ortalaması	Aritmetik Ortalamalar (\bar{x})	Standart Sapmalar (SS)
1. Yetenek Testi - Sözel -	—	.49*	.21*	.37*	421.55	76.05
2. Yetenek Testi - Matematik -	—	—	.17*	.39*	458.01	82.78
3. Lise Başarı Not Ortalaması	—	—	—	.46*	2.81	.55
4. Üniversite Başarı Not Ortalaması	—	—	—	—	2.35	.80

* 0.01 düzeyinde manidar ($R > .11$, $p < .01$).

TABLO 2
Aşamalı Çoklu Regresyon Analizinin Özeti

Değişkenler	Çoklu		R ² 'deki
	R	R ²	Artış
1. Lise Başarı Not Ortalaması	.45	.20	.20
2. Yetenek Testi - Matematik	.55	.30	.10
3. Yetenek Testi - Sözel	.57*	.32	.02

* 0.01 düzeyinde manidar ($F = 108.244$, $df = 3.665$)

Tablo 2'de görüldüğü gibi, Lise Başarı Not Ortalaması ile Üniversite Başarı Not Ortalaması arasındaki korelasyon katsayısı .45 iken, iki kestirici değişkenin (Lise Başarı Not Ortalaması ve Yetenek Testi - Matematik Puanları) birlikte kullanılması halinde Çoklu Korelasyon Katsayısı (R) .55'e; üç kestirici değişkenin (Lise Ba-

şarı Not Ortalaması, Yetenek Testi - Matematik Puanları, Yetenek Testi - Sözel Puanları) birlikte kullanılması durumunda ise Çoklu Korelasyon katsayısı .57'ye yükselmektedir.

Araştırmacılar, üniversitedeki başarının kestirilmesinde (yordanmasında), yukarıda söz konusu edilen üç kestirici (bağımsız) değişkenden hangisinin daha etkili olduğunu, diğer bir deyişle, «üniversite başarı ortalaması toplam varyansı»nın ne kadarının kestirici değişkenlere bağlanabileceğini belirlemek amacıyla Çoklu Korelasyon Katsayılarının (R) karelerini alarak, **Çoklu Determinasyon Katsayılarını** (R^2) hesaplamışlardır. Böylelikle, «Üniversite Başarı Ortalaması»nın kestirilmesinde, toplam varyansın (değişkenliğin) yüzde 20'sinin lisedeki başarı ortalamasına, yüzde 30'unun lisedeki başarı ortalaması ile birlikte Yetenek Testi - Matematik Puanlarına, yüzde 32'sinin ise her üç kestirici değişkene birlikte bağlanabileceği ortaya konmuştur.

Araştırmacılar, bulgularına dayanarak, üniversitedeki başarının kestirilmesinde, en geçerli kestiricilerden birisinin «lisedeki başarı ortalaması» olduğunu ve bunun bu alanda yapılan diğer araştırmalarca da desteklenmekte olduğunu belirtmektedirler.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK BAŞARISI İLE ÖĞRETMEN TARAFINDAN YAPILAN KİŞİLİK DERECELENDİRMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

J. RİCHTER

D. SCANDRETTE

Çev: Dr. Nizamettin KOÇ *

GİRİŞ :

Bu makalede A.B.D.nin Illinois Eyaleti'nde, bir lisenin son sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmanın bulguları özetlenmektedir **. Söz konusu araştırma, bazı kişilik özellikleri ile akademik başarı arasındaki ilişkilerin saptanmasını amaçlıyordu.

Araştırmanın evrenini oluşturan lise öğrencileri, bütün öğretmenleri tarafından, her yıl bir kez olmak üzere, aşağıdaki kişilik özellikleri açısından değerlendirilmişlerdir (5 noktalı bir ölçek üzerinde).

1. Güdülenme (Motivation)
2. Gayret - Çaba (Industry)
3. Girişim (Initiative)
4. Etkileme ve Liderlik (Influence and Leadership)
5. Başkaları ile ilgilenme (concern for others)
6. Sorumluluk (Responsibility)
7. Bütünlük (Integrity)
8. Coşkusal Denge (Emotional Stability)

Birbirini izleyen 7 sömestirde, sınav listelerine geçen bir grup son sınıf öğrencisi (Deney Grubu) ile sınav listelerine girememiş, ancak başarılı sayılan diğer bir son sınıf öğrenci grubu (Kontrol Grubu), cinsiyet ve zekâ düzeyleri (QI) açısından eşleştirilmiştir. Yukarıda belirlenen kişilik özelliklerindeki değerlendirilmelerine

* A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü.

** RICHTER, James ve Onas Scandrette. «Relationship Between Teacher Personality Ratings and Student Academic Success.» **The Journal Of Educational Research**, Volume 65, Number 3, November 1971, s.127-131.

göre bu iki grup karşılaştırılmıştır. İki grubun tüm kişilik özelliklerindeki ortalama puanları arasındaki farklılıklar .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Söz konusu araştırmada, birisi deneme, diğeri kontrol grubu olmak üzere iki grup daha oluşturulmuştur. Şöyleki; okuldan ayrılan bir grup öğrenci (Deney Grubu) ile bütünlemeye kalan bir grup öğrenci (Kontrol Grubu), aynı şekilde cinsiyet ve zekâ düzeyleri açısından eşleştirilmiş ve bu iki grubun da kişilik özelliklerindeki puanları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada, bütün kişilik özelliklerinde, iki grubun ortalamaları arasındaki farklılıklar .01 düzeyinde manidar bulunmuştur.

Araştırmanın Amaçları :

Araştırmanın amacı; «öğrencilerin, belirli bazı kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkilerin saptanmasıdır.» biçiminde belirlenmiştir.

Araştırma, özellikle şu iki soruya cevap aramak amacı ile plânlanmıştır :

1. İftihar listelerine geçen öğrenciler, bazı kişilik özellikleri bakımından, zekâ ve cinsiyetleri açısından eşleştirilen bir kontrol grubundan, daha yüksek dereceler almaktadırlar?
2. Okuldan ayrılan öğrencilerin, bazı kişilik özelliklerindeki dereceleri, cinsiyet ve zekâ düzeyleri açısından eşleştirilen bir kontrol grubunun (bütünlemeye kalan öğrenciler) derecelerinden daha düşük müdür?

Araştırmada, yukarıdaki soruların her ikisinin de olumlu bir biçimde cevaplandırılabilmesine ilişkin bir hipotez benimsenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi :

Araştırmanın amaçlarına uygun olarak, aşağıda belirtilen yöntemlerle ikisi **deney grubu**, diğer ikisi de **kontrol grubu** olmak üzere 4 grup oluşturulmuştur. Bu grupların oluşturulma biçimine ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

A. İftihar Listelerine Geçen Öğrenci Grubunun Oluşturulması : Araştırmanın yapıldığı okulda ve yılda (1968) birbirini izleyen yedi sömestirde iftihara geçen 47 öğrenci bulunuyordu. Bunların bir «grup zekâ testi»nden aldıkları puanlar (QI) 112 ile 148 ara-

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK BAŞARISI

sında yer alıyordu. Kontrol grubunda, zekâ puanları ve cinsiyetleri açısından kendileri ile eşleştirilebilecek kimse bulunmadığından, iftihara geçen 47 öğrencinin 8'i bu gruptan çıkarılmıştır. Böylece, 24'ü kız ve 15'i erkek olmak üzere toplam 39 öğrenciyi içeren **deney grubu** oluşturulmuştur.

İkinci aşamada, yukarıda belirlenen deney grubuna eş bir kontrol grubunun oluşturulması amacı ile aşağıdaki yöntem izlenmiştir.

1. Araştırmanın yapıldığı okuldan 1968 yılında mezun olan öğrencilerin isimleri, cinsiyetleri de dikkate alınarak, aralık katsayısı beş olan Zekâ Bölümü aralıklarında, alfabetik olarak gruplandırılmıştır.
2. Her zekâ bölümü aralığındaki öğrencilere birbirini izleyen numaralar verilmiştir.
3. Her zekâ bölümü aralığından yeteri sayıda erkek ve kız öğrencilerin çıkarılması için, bir «Tesadüfi Numaralar Tablosu»ndan yararlanılmıştır.

Yukarıda belirtilen yöntemle, deney grubuna eş, 24'ü kız, 15'i erkek olmak üzere bir **kontrol grubu** oluşturulmuştur.

B. Mezun Olmadan Önce Okuldan Ayrılan Öğrenci Grubunun Oluşturulması : 1968 yılında, araştırmanın yapıldığı okulun öğrencilerinden, 21'i erkek ve 18'i kız olmak üzere, 39 öğrenci mezun olmadan önce okuldan ayrılmışlardır. Bu sayı, kayıdını diğer liselelere aldirmiş olan öğrencileri içermiyordu. Bu 39 kişinin 8'i, ilk kişilik değerlendirilmesi yapılmadan önce okuldan ayrılmış oldukları için araştırma dışında bırakılmış ve böylelikle, 17 erkek, 14 kız olmak üzere 31 kişi **Deney Grubu**'nu oluşturmuştur. Bu grubun zekâ bölümü puanları 85 ile 133 değerleri arasında yer alıyordu.

Mezun olmadan önce okuldan ayrılanların karşılaştırılacağı kontrol grubunun (Bütünlemeye kalan öğrenciler) oluşturulmasında, iftihara geçen öğrencilerin karşılaştırılacağı kontrol grubunun oluşturulmasında izlenen yöntemin benzeri bir yöntem izlenmiştir. Buradaki farklılık yalnızca, okuldan ayrılan öğrencilerin, okuldan ayrılma yılına ilişkin kişilik değerlendirmelerinin, kontrol grubuna giren eşleri için de kullanılmış olmasıdır. Örneğin, okuldan ayrılan bir öğrencinin kişilik özelliklerine ilişkin son değerlendirilmesi 1966

yılında yapılmışsa, bu öğrencinin kontrol grubuna giren eşi için de aynı yıla ait olan kişilik ölçüleri kullanılmıştır. Bu, kişilik değerlendirmesinde, olgunlaşmanın yaratabileceği farklılığı kontrol altına almak amacı ile yapılmıştır. Açıklanan yöntemle oluşturulan **Deney Grubu'nun** (Okuldan Mezun Olmadan Ayrılan Grup), ortalama zekâ bölümü puanı 104, Kontrol Grubu'nun (Bütünlemeye Kalan Grup) ki ise 103.6 olarak belirlenmiş olup, bu ortalamalar arasındaki fark istatistiksel bakımdan manidar değildir.

Sonuçlar :

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

1. İftihara geçen öğrencilerle (deney grubu), kontrol grubu'ndaki öğrencilerin, araştırmada ele alınan sekiz kişilik özelliğinin her birindeki derecelerinin ortalamaları arasındaki ve deney grubu'nun lehinde olan farklılıkların tümü .01 düzeyinde manidar bulunmuştur (TABLO 1).

İki grubun; **Güdülenme, Girişim, Etkileme ve Liderlik, Sorumluluk** özelliklerindeki ortalamaları arasındaki farklılıklar .75'ten daha fazla çıkmıştır. Biraz daha düşük, ancak yine de oldukça yüksek düzeyde kabul edilebilecek olan manidar farklılıklar; **Bütünlük, Çaba, Başkaları ile İlgilenme** ve **Coşkusal Denge**, özellikleri için de bulunmuştur.

2. Mezun olmadan önce okuldan ayrılan öğrenciler (deney grubu) ile kontrol grubu'nun, araştırmada ele alınan sekiz kişilik özelliğinin her birindeki derecelerinin ortalamaları arasındaki ve deney grubu'nun aleyhinde olan farklılıkların tümü .01 düzeyinde manidar çıkarak hipotez doğrulanmıştır. En yüksek farklılıkların; **Güdülenme, Sorumluluk, Coşkusal Denge** ve **Başkaları ile İlgilenme** gibi kişilik özelliklerinde olduğu, bunları **Çaba, Bütünlük, Girişim, Etkileme ve Liderlik** kişilik özelliklerindeki, yine yüksek sayılabilecek farkların izlediği saptanmıştır (TABLO 2).

Özetle, araştırmanın sonuçları, benimsenen hipotezi destekler (doğrular) niteliktedir. Öğrencilerin akademik başarıları ile belirli kişilik özellikleri arasında bir ilişki vardır. Akademik yönden daha başarılı olan öğrencilerin belirli kişilik özelliklerindeki dereceleri, akademik yönden başarısız olan öğrencilere kıyasla, daha yüksektir.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK BAŞARISI

TABLO 1

Cinsiyet ve Zekâ Düzeyleri Açısından Eşleştirilen, İftihar Listelerine Geçen Öğrencilerle (Deney Grubu), İftihar Listelerine Geçemeyen Başarılı Öğrencilerin (Kontrol Grubu), Belirli Kişilik Özelliklerine İlişkin Ortalama Puanları

Kişilik Özellikleri	Ortalamalar		Standart Sapmalar		t
	Deney Grubu	Kontrol Grubu	Deney Grubu	Kontrol Grubu	
Güdülenme	1.64	2.58	.43	.61	10.44 *
Gayret - Çaba	1.80	2.45	.35	.55	5.16 *
Girişim	1.89	2.79	.47	.59	7.38 *
Etkileme ve Liderlik	1.89	2.69	.53	.63	7.27 *
Başkaları ile İlgilenme	1.83	2.42	.45	.57	4.92 *
Sorumluluk	1.81	2.61	.44	.65	6.35 *
Bütünlük	1.64	2.34	.47	.59	5.07 *
Coşkusal Denge	1.77	2.40	.38	.52	6.30 *

* 0.01 düzeyinde manidar.

TABLO 2

Cinsiyet ve Zekâ Düzeyleri Açısından Eşleştirilen, Mezun Olmadan Okuldan Ayrılan Öğrencilerle (Deney Grubu), Bütünlemeye Kalan Öğrencilerin (Kontrol Grubu), Belirli Kişilik Özelliklerine İlişkin Ortalama Puanları

Kişilik Özellikleri	Ortalamalar		Standart Sapmalar		t
	Deney Grubu	Kontrol Grubu	Deney Grubu	Kontrol Grubu	
Güdülenme	3.76	2.93	.36	.62	8.14 *
Gayret - Çaba	3.72	2.97	.41	.57	5.31 *
Girişim	3.91	3.24	.47	.60	4.67 *
Etkileme ve Liderlik	3.79	3.23	.49	.59	3.75 *
Başkaları ile İlgilenme	3.67	2.95	.38	.59	6.44 *
Sorumluluk	3.69	2.86	.34	.60	7.62 *
Bütünlük	3.47	2.80	.41	.56	5.16 *
Coşkusal Denge	3.69	2.86	.40	.54	7.45 *

* 0.01 düzeyinde manidar.

Tartışma :

Araştırmacılar, bu başlık altında, araştırma bulgularını özetleyerek, araştırmada ele alınan kişilik özellikleri ile akademik başarı arasında kuvvetli ve yüksek düzeyde manidar bir ilişkinin bulunduğunu belirtmektedirler. Daha sonra, bulunan bu kuvvetli ilişki-

ye rağmen, araştırma sonuçlarına eleştirici bir gözle bakmayı gerektiren sorunları tartışmaktadırlar. Örneğin; öğretmenlerde, akademik yönden başarılı öğrencilerini, arzu edilen kişilik özellikleri içine yerleştirme, ya da bunun karşıtı olarak, güdülenmiş, çaba gösteren v.b. gibi algıladıkları öğrencilerine yüksek notlar verme yönünde güçlü bir eğilimin bulunduğuna işaret etmektedirler. Öğrencilere not verme etkinliklerinin tamamen objektif esaslara dayalı olmayışı nedeniyle araştırma sonuçlarına eleştirici bir gözle bakmayı gerektiren olguların meydana gelmiş olabileceği belirtilmektedir. Diğer yandan, iftihar listelerine geçirilmek üzere seçilen öğrencilerin, belirli kişilik özelliklerindeki durumları (değerlendirilmeleri) incelendiğinde, iftihar listelerine girebilmek için gerekli yüksek notları alan bütün öğrencilerin, bu listelere girmeye esas olabilecek kişilik özellikleri yönünden aynı derecelere sahip olmaları görülebilir. Diğer bir deyişle, yüksek akademik başarı notlarına sahip olduğu halde, bazı kişilik özellikleri açısından yüksek derecelere sahip olmayan öğrencilerin de bulunduğu bir gerçektir. Ayrıca; «araştırmada kullanılan kişilik değerlendirmelerinin dört yıl gibi uzun bir süreyi kapsaması, değerlendirmelerin 20 gibi çok sayıda öğretmen tarafından yapılmış olması, dolayısı ile bunlardan bir veya birkaçının aşırı derecede subjektif değerlendirme yapmış olmasının toplam değerlendirmeleri gölgeleyebileceği düşünülmelidir» denilmektedir.

Öğrencilerin, kişilik özellikleri açısından değerlendirilmeleri, onlara akademik başarı notları takdir etmek durumunda olan öğretmenlerden farklı kişilere (örneğin, öğretmenler kadar sayıda, öğrencileri yakından tanıyan başka kimseler) yapılmış olsaydı, başarı ve başarısız öğrencilerin ortalama puanları arasındaki farklılıklar muhtemelen yine manidar düzeyde kalabilirdi. Böyle bir varsayımı test etmenin bir yolu; öğretmenleri tesadüfi olarak iki eşit gruba ayırmak ve bu gruplardan birisi tarafından yapılan, kişilik özelliklerine ilişkin toplu değerlendirmelerle, diğer grup tarafından öğrencilere verilen notların ortalamalarını (Grade Point Average) kullanmak olabilir. Bu koşullar altında, deneysel gruplarla, kontrol grupları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak manidar düzeyde kalırsa, akademik başarı notu'nu veren ve kişilik özellikleri yönünden değerlendirmeyi yapanın aynı kişi olmasının sonuçları geçersiz kılmadığından emin olunabilir.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK BAŞARISI

Öneriler :

Araştırmacılar, araştırmalarının bulgularına dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunmaktadır.

1. Kişiliğin değerlendirilmesi devamlı olmalıdır.
2. Hale Etkisi (Halo Effect) azaltmak için, sıra ile tüm öğrencilerin, verilen belirli bir kişilik özelliği açısından değerlendirilmeleri, bir öğrenciyi aynı anda tüm kişilik özellikleri açısından değerlendirmeyi esas alan yöntemle tercih edilmelidir. Bunun için, bir öğretmene verilen öğrencilerin hepisi alfabetik olarak listelenerek, kendisinden, bu öğrencileri «güdülenme» düzeyleri açısından değerlendirmesinin istenmesi, önerilebilir. Bu listenin tamamlanmasından sonra, çoğaltılacak benzer diğer bir liste üzerinde, bütün öğrencileri «Çaba» düzeyleri açısından değerlendirmeleri istenebilir. Ele alınan kişilik özellikleri açısından, tüm öğrencilerin değerlendirilmeleri, böyle bir yöntemle tamamlanabilir.
3. Psikolojik Danışmanlar, psikolojik danışma sürecinde, bu tür değerlendirmeler yapmaya isteklendirilmeli ve buna yönlendirilmelidirler. Orta yada daha yüksek düzeyde bir yeteneğe sahip, ancak derslerinde düşük notlar alan öğrencilerin dikkatle incelenmesi ve hangi kişilik özelliklerinin başarılarını engellediğinin (sınırladığının) ortaya çıkarılması gerekir. Bu kişilik özelliklerinden haberdar olma, danışmana, daha etkili bir rehberlikte bulunma olanağını verebilir.
4. Cinsiyete ve sınıflara (öğrenim düzeylerine) göre bir «Normlar Tablosu» çıkarılmalıdır. Üçüncü sınıftaki bir erkek öğrencinin, ele alınan belirli bir kişilik özelliğindeki ortalama puanı, aynı sınıftaki bir kız öğrencinkinden farklılaşabilir. Böylelikle, bir öğrencinin, belirli bir kişilik özelliğinde, aynı sınıf ve cinsiyetteki öğrencilerle karşılaştırıldığında, önemli ölçüde, onlardan yüksek yada düşük bir düzeyde olup olmadığını ortaya çıkarmak için bir «Norm Tablosu»na gereksinim vardır.